

Staroveká literatúra

Epos

- Epos z grec. epos - reč
- rozsiahle chronologické epické dielo o postave, alebo skupine postáv
- bohovia, nadprirodzené postavy
- veľká veršová apická skladba
- vzyšiel z starovekých mýtov
- Kompozícia
 - Propozícia
 - Invokácie
 - Enumerácia
 - Opis boja
 - Deus ex machina
 - ovplyvňovanie udalosti zázračnými prvkami
 - epizódy - opis vedľajších udalostí
 - peronácia - zakončenie s dôrazom na ponaučenie
- hlavná postava
 - výnimočné vlastnosti
 - pomoc bohov
 - koná zázraky
- prelínanie reality a nadprirodzena
- podrobné opisy
- vývin udalostí ovplyvňujú bohovia, nie ľudia

Epos o gilgamešovi

- najstarší epos
- hrdinský epos
- sumerský, asýrsky, babylonský pôvod
- neznámy autor
- Gilgameš hľadá nesmrteľnosť, hľadanie odpovede na otázku zmyslu ľudského života
- Kráľ Gilgameš
 - silný, prísny kráľ mesta Uruk

- z 2/3 boh
- pokúša sa o nesmrteľnosť
- Enkingu
 - stvorený bohiňou
 - silný hrdina, divoch
- Utanapištin
 - jediný človek čo dostal nesmrteľnosť od bohov, prežil potopu sveta

Ilias a Odysea

- Homér (9. stor p.n.l.)
- Achilles - poloboh
- Trójska vojna - Ilión
 - vznikla kvôli Helene
- Odysea
 - pokračovanie
 - Odysseus - návrat do Itaky
 - jeho ženy presviedčajú, že zomrel
 - konflikt s Poseidónom
 - nakoniec súťaž v prestrojení o ruku svojej ženy

Svätopluk

- Ján Hollý
- moderný epos
- Idealizácia
- národobuditeľská dielo
- kresťanský Boh zápasí s pohanskými a bohovia vstupujú do deju
- časomiera
- vplyv antiky
- In medias res - uprostred udalosti

Dráma

Antické divadlo

- 1 neskôr 2 herci (muži)
- masky, vysoké topácnky tuniky
- amfiteáter, dlhé hranie, chór posúva dej

- trojjednota, času, miesta, dejů
- tragédia - vyšší žáner, komédia - nižší
- katarzia
- Kompozícia
 - Expozícia
 - Kolízia
 - kríza
 - peripetia
 - katastrofa
- dejstvá, výstupy, repliky

Antigona - Sofokles

- Kreón nový kráľ, zakazuje pochovať Polyneika
- Antigona ho aj tak pochová a je pristihnutá, Isméra je obvinená zo spolupáchateľstva a tiež je obvinená
- Antigona obvinená na pohreb zažíva
- Antigona je odvedená do kamennej hrobky
- Kreon je upozornený na porušenie božských zákonov a oslobodí Antigonu

Hamlet - W. Shakespeare

- Duch Hamletovho otca žiada Hamleta aby ho pomstil
- Hamletov otec bol zavraždený jeho bratom Claudiom za pomoci Gertrúdy
- Hamlet prebodne Claudia otráveným mečom, Gertrúda vypije otrávené víno
- Hamlet zomrie pri súboji s Leartesom, bratom Ofélie
- "Byť, či nebyť." - Hamlet sa zamýšľa, či má zmysel žiť v skazenej spoločnosti

Bačova žena - Ivan Stodola

- vystahovalectvo, hladové doliny, sila materinskej lásky
- Eva a Michal sú chudobný
- Vráti sa bohatý Ondrej, chce sa vrátiť k Eve (manželke)
- konflikt medzi Ondrejom a Mišom, chcú si zobrať svojich synov, ak si ich Eva nevyberie

- Michal odchádza kvôli Evinej nerozhodnosti
- Pri strete Michala a Ondreja sa Eva zabije pri návale emócií

Matka - J. Barč-Ivan

- vystahovalectvo, hladové doliny, sila materinskej lásky
- Paľo sa vracia z Ameriky, neočakávané, keďže o ňom dlho nepočuli
- Jano medzi časom je už s Katou, Paľovou frajerkou
- Konflikt medzi bratmi sa stupňuje
- Matka sa snaží o zmierenie, Jano nevidí kvôli tme a omylom zabije matku

Kým kohút nezaspieva - Ivan Bukovčan

- znaky absurdnosti
- 10 ľudí je zavretých, jedného musia vybrať
- Lekár - ide mu iba o seba
- Prostitútka - informovaná, morálne hodnoty
- Uhrík (holič) - obviňuje tuláka
- Učiteľ - morálny a intelektuálna autorita
- Uhrík zabije Tuláka
- Nakoniec ho ostatný doženú k tomu, aby si zobral kľúč a nad ránom utiekol, je počuť strelbu samopalov